



FOLKETINGET

# Åben høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Lærlingeoprøret

**Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg**  
10. maj 2023, Landstingssalen på Christiansborg



FOLKETINGET

Fællesoplæg ved

**Tina Voldby**, underdirektør i Tekniq Arbejdsgiverne

**Benny Yssing**, forbundsformand i Dansk EL-  
forbund

# Høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Læringeoprøret

v/ Benny Yssing, Dansk El-forbund, og  
Tina Voldby, TEKNIQ Arbejdsgiverne



## Grønne elektrikere kræver mere uddannelse

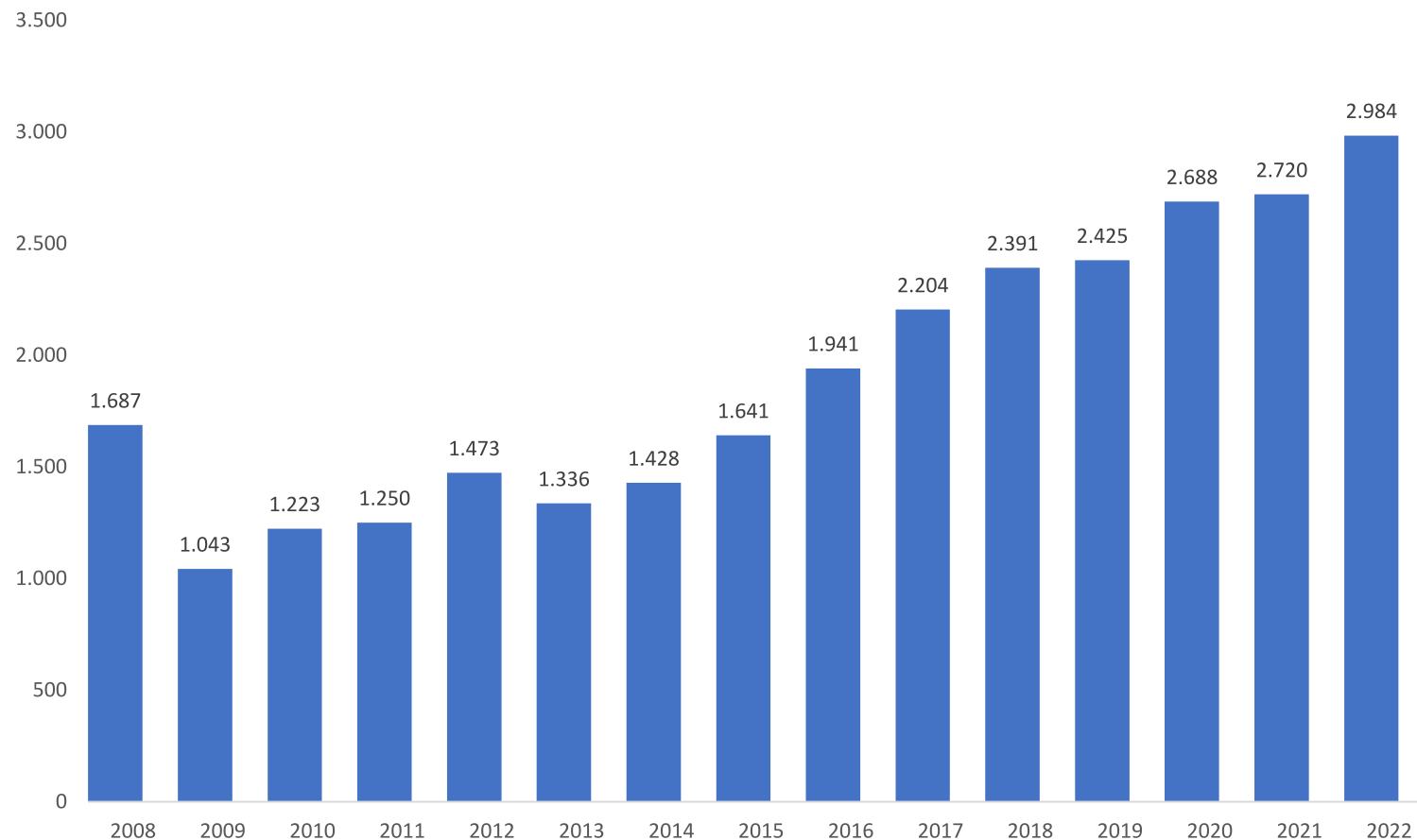
For at kunne møde fremtidige kompetencebehov til den grønne omstilling

August 2022

TEKNIQ ARBEJDSGIVERNE  DANSK EL-FORBUND

**valcon**

# Indgåede uddannelsesaftaler på elektrikeruddannelsen

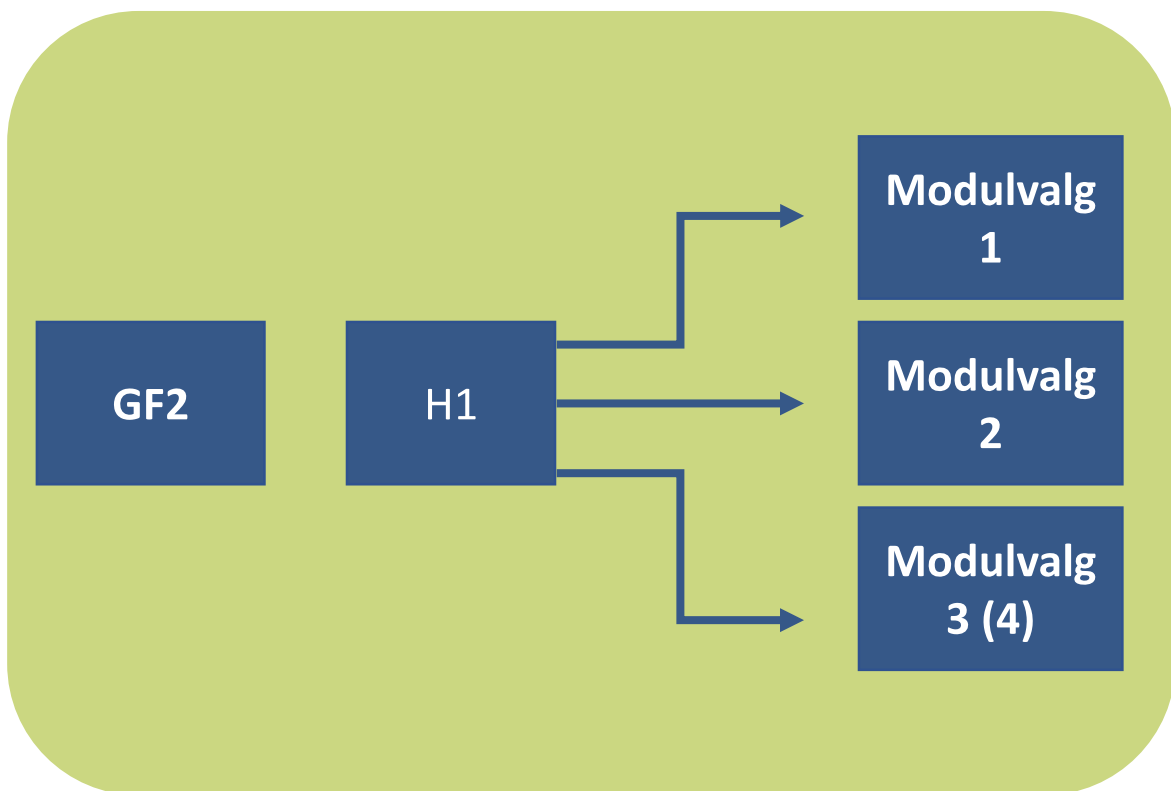


- **109 pct. flere** uddannelsesaftaler på elektrikeruddannelsen fra 2014-2022.
- **9,7 pct. flere** uddannelsesaftaler i 2022 i forhold til 2021.
- **5338** er i gang med en elektriker-uddannelse i december 2022.

Kilde: Uddannelsesstatistik.dk samt egne beregninger.  
Note: opgjort ultimo 2022

# Elektrikeruddannelsen 2015 – en succes

Fleksibilitet og hurtig udvikling  
jf. nye kompetencebehov

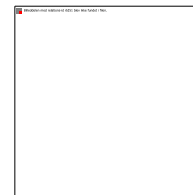
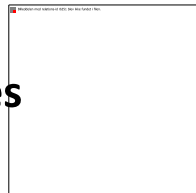


<b>1.1 Netværks- og datakommunikation</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre kommunikationsnetværk.</li> <li>Lærlingen kan projektere, kommunikationsnetværk med fiber, kobber og trådløs teknologi, herunder netværkskomponenter og aktive enheder i et bolig og erhverv.</li> </ul>	<b>1.2 Automatiske anlæg på maskiner</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan foretage opbygning, programmering og ændring af automatiske anlæg på maskiner.</li> <li>Lærlingen kan vejlede brugeren om virkemåde og vedligehold af det automatiske anlæg.</li> </ul>	<b>1.3 Systemkomponenter til bygningsautomatik</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan foretage opbygning, programmering og indkøb af automatiske anlæg i bygninger.</li> <li>Lærlingen kan vejlede brugeren om virkemåde og vedligehold af det automatiske anlæg.</li> </ul>	<b>1.4 Intelligente bygningsinstallationer og design af enkle brugerflader</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere, montere og programmere intelligente bygningsinstallationer og oprette grafiske brugerflader.</li> <li>Lærlingen kan vejlede et netværk i bygninger som integrerer åbne protokoller.</li> <li>Lærlingen kan vejlede brugeren i anvendelse af anlægget samt simpel om-programmering.</li> </ul>
<b>1.5 AIA og TV-overvågning</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere og udføre service på AIA- og TVD-anlæg samt instruere slutbrugeren.</li> <li>Lærlingen kan udføre kvalitetskontrol efter planer, skemaer og dokumentation i forhold til modulset.</li> </ul>	<b>1.6 Design og styring af lys</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre bygningsmæssigt korrekt belysningsanlæg, som opfylder kundens krav.</li> <li>Lærlingen kan anvende systemkomponenter til forskellige styrings- og reguleringsprincipper for belysningsanlæg.</li> </ul>	<b>1.7 Vedvarende energiløsninger</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre bygningsmæssigt korrekte vedvarende energiløsninger, som opfylder kundens krav.</li> <li>Lærlingen kan anvende systemkomponenter til forskellige styrings- og reguleringsprincipper for vedvarende energianlæg.</li> </ul>	<b>1.8 Elinstallationer på skibe og offshore 1</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre almindelige elektriske installationer på skibe og offshore.</li> <li>Lærlingen kan udføre kvalitetskontrol efter planer, skemaer og dokumentation i forhold til modulset.</li> </ul>
<b>1.9 Højspændingsinstallationer 1 Anlæg og sikkerhed</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre almindelige elektriske arbejder på mellem-højspændingsinstallationer sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvaret.</li> <li>Lærlingen kan udføre relevante kontrol- og spændingsmålinger til sikring af arbejdsstedet.</li> <li>Lærlingen kan udføre sikkerheds- og kvalitetskontrol efter planer, skemaer og relevant dokumentation.</li> </ul>	<b>1.10 Tavleinstallationer og dimensionering</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre almindelige elektriske installationer i tavler.</li> <li>Lærlingen kan udføre dimensionering af grundlæggende komponenter og kabler.</li> <li>Lærlingen kan udføre kvalitetskontrol Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger.</li> </ul>	<b>2.1 Programmering og opsætning af kommunikationsnetværk</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan opsætte, konfigurere og oprette brugere på et client-servernetværk.</li> <li>Lærlingen kan installere, konfigurere og anvende operativsystemer.</li> <li>Lærlingen kan installere samt vedligeholde og/eller sikre netværksenheder til beskyttelse af data.</li> </ul>	<b>2.2 Styring og regulering af automatiske anlæg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan foretage projektering, programmering, indkøb og opretning af styringer og regulatorer samt grafiske brugerflader.</li> <li>Lærlingen kan vejlede brugeren om anlæggets brug og vedligehold.</li> </ul>
<b>2.3 Kommunikationssystemer på automatiske anlæg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan opbygge, montere, programmere og indkøbe automatiske anlæg med indbyggede belysnings- og netværk, samt udføre dokumentation ved anvendelse af IT.</li> </ul>	<b>2.4 Indeklima med CTS og HVAC</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere styrings- og regulatoranlæg for indeklima i bygninger.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.5 Industrielle EI-processer</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen har erfaring med opsætning, sikkerhed og produktionsprocesser anvendt ved styring, regulering og programmering af automatiske anlæg.</li> <li>Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger samt kvalitetskontrol i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.6 Bygningsautomatik og design af enkle brugerflader</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan programmere og installere bygningsautomatik med grafiske brugerflader i boliger og erhverv.</li> <li>Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger samt kvalitetskontrol i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>
<b>2.7 Brandtekniske installationer</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere og vedligeholde brandtekniske installationer for AIA og AFD.</li> <li>Lærlingen kan udføre kvalitetskontrol efter planer, skemaer og dokumentation i forhold til modulset.</li> </ul>	<b>2.8 Elektisk i velfærdsteknologiske løsninger</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan integrere velfærdsteknologiske løsninger.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.9 Avanceret fejlfinding, elektrisk støj og termografering</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen har erfaring avanceret fejlfinding, diagnose og afprøvelse på elektriske installationer og elektriske bygningsanlæg i forbindelse med elektrisk støj og termografering.</li> <li>Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger samt kvalitetskontrol i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.10 Elektisk i kølesystemer og varmepumper</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere køletekniske anlæg med fjerning af til 25 kw samt varme komponenter, dimensionering og montering varmepumperanlæg.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>
<b>2.11 Elektisk i elevatorer</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan medvirke ved udvælgelse, justering og fejtrækning på komponenter på bestående elevatoranlæg.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.12 Hvidevarer</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan foretage service, installation og tilslutning af hvidevarer.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.13 Elinstallationer på skibe og offshore 2</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan foretage installation, vedligeholdelse og fejlretning af elektriske installationer på skibe og offshore.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>	<b>2.15 Elektriske anlæg i vindmøller</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger i forhold til el-tekniske installationer i vindmøller.</li> <li>Lærlingen har opnået erfaring med avanceret fejlfinding på installationer og elektriske bygningsanlæg i forbindelse med elektrisk støj.</li> <li>Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger.</li> </ul>
<b>2.16 Højspændingsinstallationer 2 - Opbygning og drift</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre almindelige elektriske arbejder på mellem-højspændingsinstallationer sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvaret.</li> <li>Lærlingen kan udføre relevante kontrol- og tekniske målinger i forhold til modulset.</li> <li>Lærlingen kan udføre sikkerheds- og kvalitetskontrol efter planer, skemaer og relevant dokumentation.</li> </ul>	<b>3.1 Integrerede kommunikationsnetværk</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan designe, installere og programmere en integreret kommunikationsnetværksløsning.</li> <li>Lærlingen kan udføre kvalitetskontrol efter planer, skemaer og dokumentation i forhold til modulset.</li> </ul>	<b>3.2 Integration af SCADA og procesanlæg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan integrere industrielle procesanlæg med SCADA.</li> <li>Lærlingen kan vejlede brugeren om anlæggets virkemåde og vedligehold.</li> </ul>	<b>3.3 Robot-økonomi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan integrere, programmere og installere roboter i et produktionsanlæg.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>
<b>3.4 Integration og energieffektivisering af BMS</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere og programmere integrationen af BMS-systemer, CTS-anlæg og BMS.</li> <li>Lærlingen kan udføre kvalitetskontrol efter planer, skemaer og anden relevant dokumentation.</li> <li>Lærlingen kan udføre fejlfinding og relevante målinger i forhold til modulset.</li> </ul>	<b>3.5 Energieffektivisering af bygningers energi og el-anlæg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan installere, montere, programmere og energioptimere på eksisterende anlæg og installationer.</li> <li>Lærlingen kan installere og programmere på energitekniske installationer og anlæg ud fra dokumentation og brugerens krav.</li> </ul>	<b>3.6 Teknisk entrepris- og projektskyring</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan tilrettelægge egne tidspåkrav samt deltage i opstarts- og driftsopgaver.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og afleveringsrapporter for egne opgaver.</li> </ul>	<b>3.7 Integration af sikringsanlæg</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lærlingen kan udføre integration af sikringsanlæg for AIA, AIC, TVD, ABA, ARS og ASDI.</li> <li>Lærlingen kan udføre målinger og fejlfinding i forhold til modulsets indhold.</li> </ul>

# Vejen til succes

Branding – med tydelig kobling til grøn omstilling

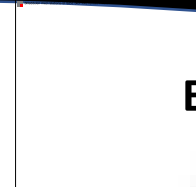
Fleksibilitet i uddannelse – løbende opdateres



Digitale undervisningsmaterialer



Ekspertworkshops for faglærere



# Grøn omstilling og ny teknologi

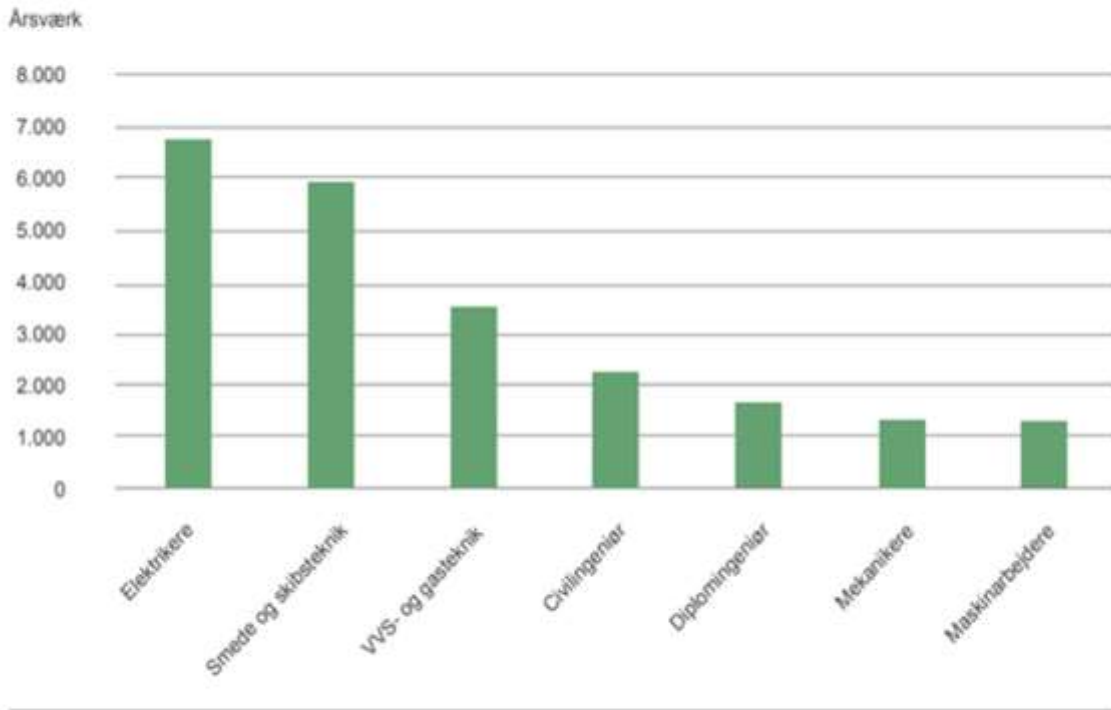
- ❖ Den teknologiske udvikling har altid præget El-branchen – Men særligt nu.
- ❖ Elektriker udd. har altid haft en grøn profil – den fylder mere og mere.
- ❖ Kontinuerlige analyser, der identificerer fremtidige tendenser anvendes til udvikling af elektriker udd., AMU og akademimoduler.
- ❖ Udviklingen fordrer hurtigere tempo i udvikling af uddannelsen.
- ❖ Stiller krav til erhvervsskoler ad. kompetencer hos undervisere, nyt udstyr, teknologi og digitale læringsmetoder.



# Elbranchen er afgørende for den grønne omstilling

FIGUR 6. Udvalgte faggrupper med størst efterspørgsel i 2030

Elektrikere, smede og VVS'er bliver stærkt efterspurgt i den grønne omstilling



# Elbranchens bidrag til Danmarks klimamålsætninger



**81 %**

Rapporten viser, at elbranchen kan bidrage til hele 81 % ud af de 23 millioner ton CO<sub>2</sub>-reduktion, som er nødvendige for, at vi når i mål i 2030.

Kilde: VALCON, 2022



**Ca. 40 %**

Cirka halvdelen af de 81 % kommer gennem elektrificering og tilslutning af eldrevne anlæg, mens den anden halvdel kommer fra Intelligent bygningsdrift, hvor virksomhederne rådgiver, installerer og servicere mere klimavenlige løsninger.

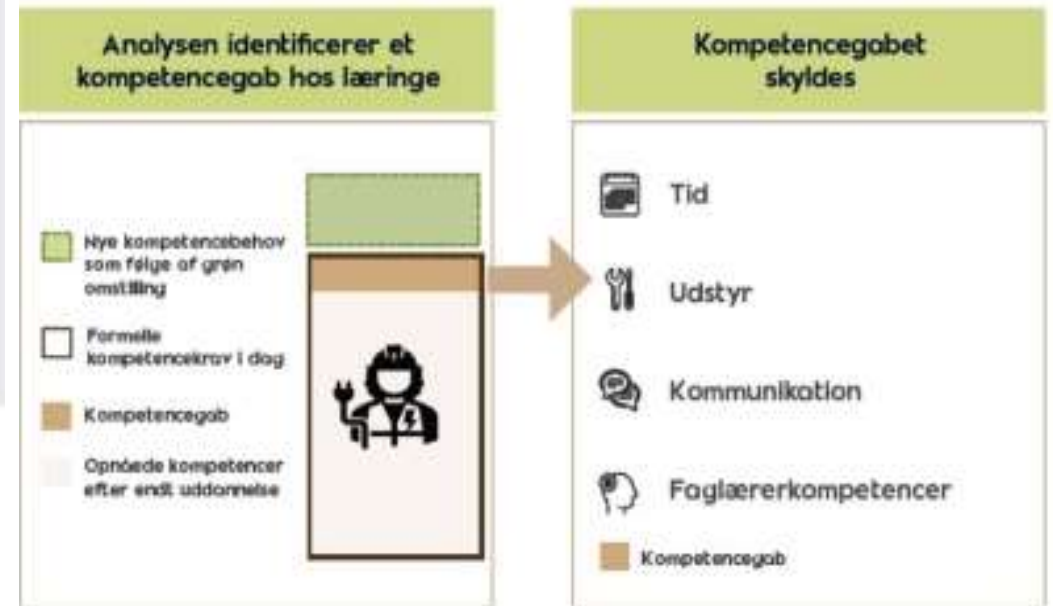
■ Elektrificering  
■ Bygningsdrift



# Grøn omstilling forstærker udfordringerne

Tværgående kompetenceområder	Specialiserede kompetenceområder
 Teknologiske og digitale kompetencer	 Vind og sol
 Bæredygtige kompetencer	 Power-to-X
 Fleksibel og intelligent styring af installationer	 Ladestandere og elbiler
 Rådgivende kompetencer	 Bygningsopvarmningssystemer
	 Køling, ventilation og komfortanlæg
	 Energoptimering og bygningsautomatik

Kilde: VALCON, 2022



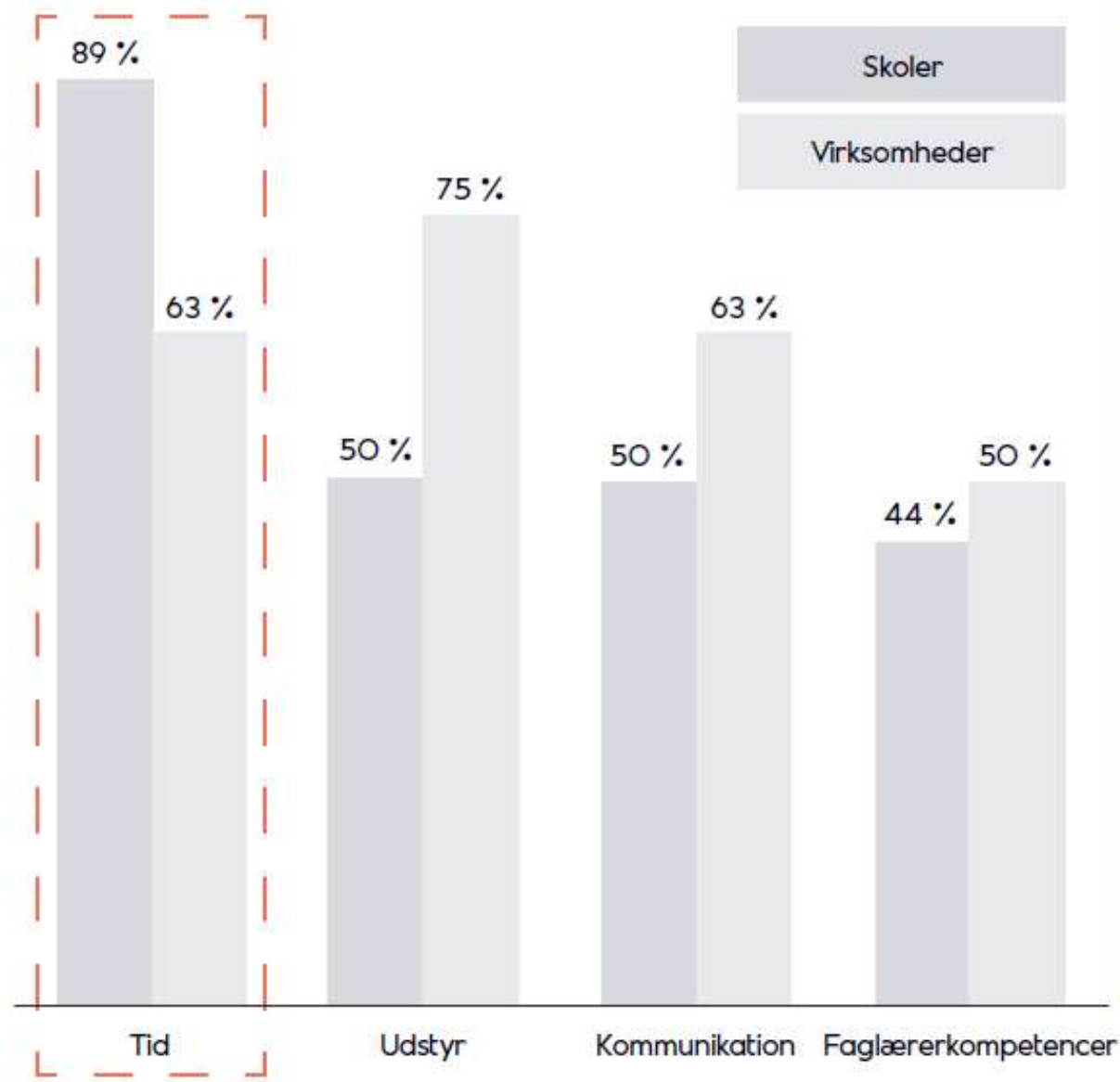
Analysen viser, at der er 4 hovedelementer, som udfordrede lærlingene i at nå de kompetencemål, der er sat for uddannelsen:

**Pressede skoleperioder**

**Dårligt teknisk udstyr**

**Utilstrækkelig kommunikation mellem skole og virksomhed**

**Manglende opdatering af faglærernes kompetencer**



Den primære udfordring er manglende tid til undervisning på den obligatoriske del af hovedforløbet

4 erhvervsskole direktører deltog i styregruppen

Kilde: VALCON, 2022

# Rapporten har afledt seks anbefalinger

## Anbefaling 1

At uddannelsens obligatoriske del tilføjes 5 skoleuger for at mindske tidspresset og sikre at kompetencemålene bliver opfyldt.

## Anbefaling 2

Når der indgås nye klimaaftaler skal der øremærkes statslige midler til erhvervsuddannelserne til bl.a. løbende kompetenceudvikling af faglærerne for at sikre at de er opdaterede

## Anbefaling 3

Diplomuddannelse i pædagogik skal ændres - Den skal gentænkes så den gennemføres tættere på faglærernes praksis og giver konkrete værktøjer til undervisning, klasserumsledelse m.v.

## Anbefaling 4

Erhvervsskolerne skal have økonomi til investering i udvikling af digitalt udstyr, så undervisningen kan simuleres fx brug af digitale tvillinger som supplement til brugen af fysisk udstyr.

## Anbefaling 5

Der er behov for en ny udbudsrunde med fokus på, at der på den enkelte uddannelse er flere grundforløbsskoler og færre hovedforløbsskoler. Det vil styrke kvaliteten og skabe stærkere faglige og sociale miljøer og fokuseret investeringer i udstyr, faglig opkvalificering af undervisere

## Anbefaling 6

Elektrikeruddannelsen flyttes til en højere takstgruppe, så finansieringen af uddannelsen matcher de krav, teknologisk udvikling og grøn omstilling stiller til materialer og udstyr på skolerne.



# Taxametersystemet har behov for modernisering for at støtte ny teknologi og grøn omstilling

(Kr.)	Undervisnings-taxameter	Bygnings-taxameter	Fællesudgifts-taxameter	Færdiggørelses-taxameter	Total
Slagter	151.850	47.290	15.230	7.340	221.710
Fotograf	116.410	19.260	10.040	7.340	153.050
Industritekniker	104.710	13.800	10.040	7.340	135.890
Glarmester	104.710	13.800	10.040	7.340	135.890
Smed	104.710	13.800	10.040	7.340	135.890
Dyrepasser	92.680	13.800	10.040	7.340	123.860
Køletekniker	92.680	13.800	10.040	7.340	123.860
VVS	92.680	13.800	10.040	7.340	123.860
Ortopædist	83.430	13.800	10.040	7.340	114.610
Kosmetimer	83.430	13.800	10.040	7.340	114.610
Elektriker	83.430	13.800	10.040	7.340	114.610

Faktaboks - Taxameterbevilling og investeringer i udstyr

# Den nye elektrikeruddannelsen

- Uddannelsen afspejler i højere grad, at uddannelsen er central i den grønne omstilling – når det gælder elektrificering, vedvarende energiløsninger, energieffektivisering og automatisering, PtX m.v.
- Skoleundervisning på GF2 er blevet mindre teoretisk – den praktiske oplæring på skolen, fylder mere
- Ny struktur - de 5 uger skal udvide den obligatoriske del af uddannelsen som i dag består af GF 2 på 20 uger og H1 på 16 uger. Fremover vil den obligatoriske del bestå af GF2 på 20 uger, H1 på 10 uger og H2 på 11 uger.
- De mere universelle kompetencer er blevet rykket ned på den obligatoriske del af uddannelsen og væk fra modulerne.

- **Fortsat vækst i uddannelsesaftaler**
- **Kompetencer til fremtiden**
- **Mindre frafald**



DANSK  
EL-FORBUND

**TEKNIQ** ARBEJDSGIVERNE



FOLKETINGET

# Åben høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Lærlingeoprøret

**Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg**  
10. maj 2023, Landstingssalen på Christiansborg



FOLKETINGET

# Fællesoplæg ved

**Ole Heinager**, formand for Danske Erhvervsskoler- og gymnasier (DEG)

**Jannik Bay**, uddannelses- og integrationschef i Dansk Arbejdsgiverforening (DA)

**Andrea F. Jørgensen**, økonomisk konsulent i Dansk Arbejdsgiverforening (DA)

---

# FRAFALD PÅ ERHVERVSUDDANNELSERNE

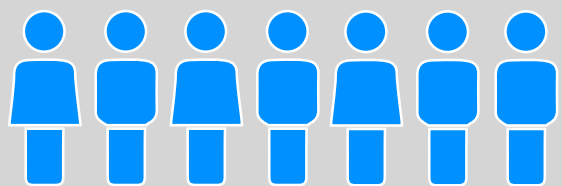
Dansk Arbejdsgiverforening (DA)  
og Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier

Høring om erhvervsuddannelserne | 10. maj 2023  
Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

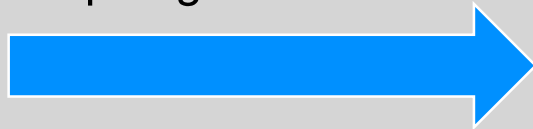




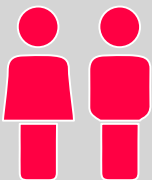
# Frafald, men også omvalg



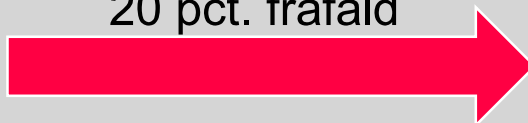
70 pct. gennemførelse



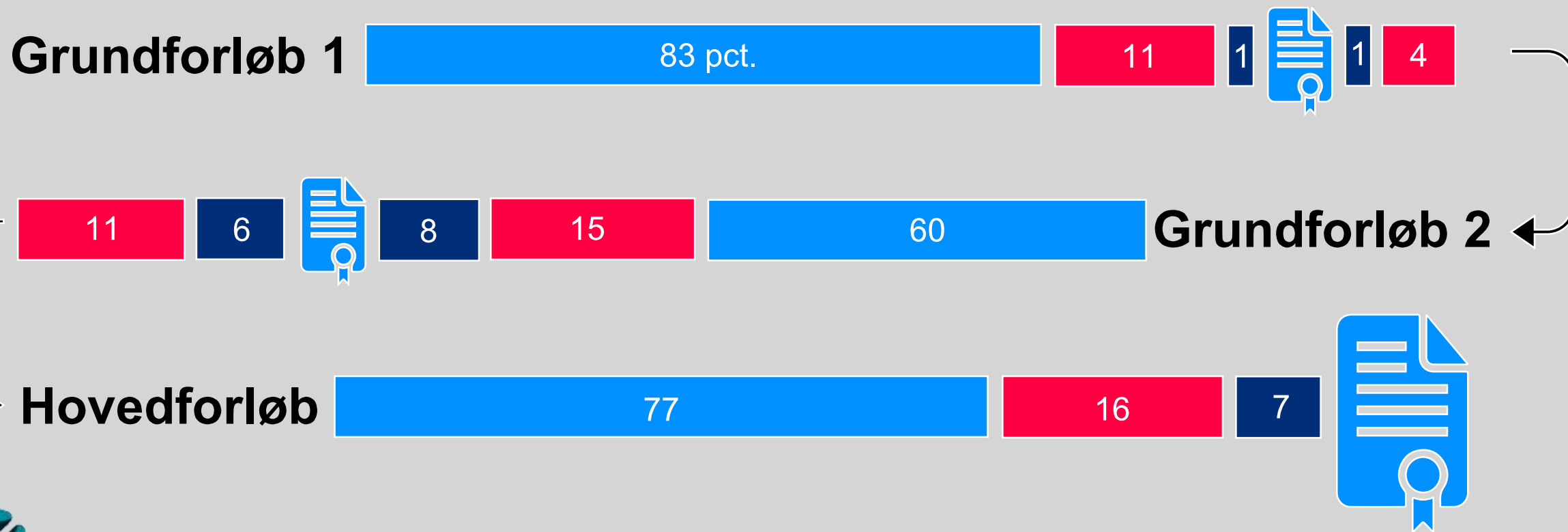
10 pct. omvalg



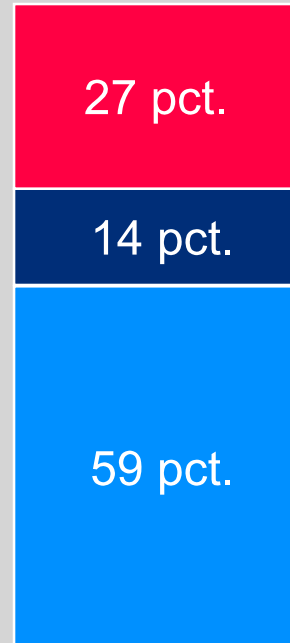
20 pct. frafald



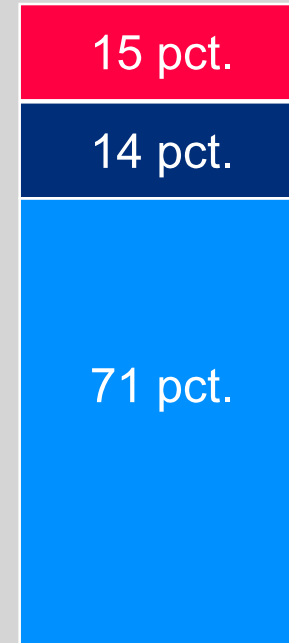
# Størst frafald på grundforløb 2



# Højt frafald på grundforløb 2 er drevet af de elever, der ikke har gået på grundforløb 1



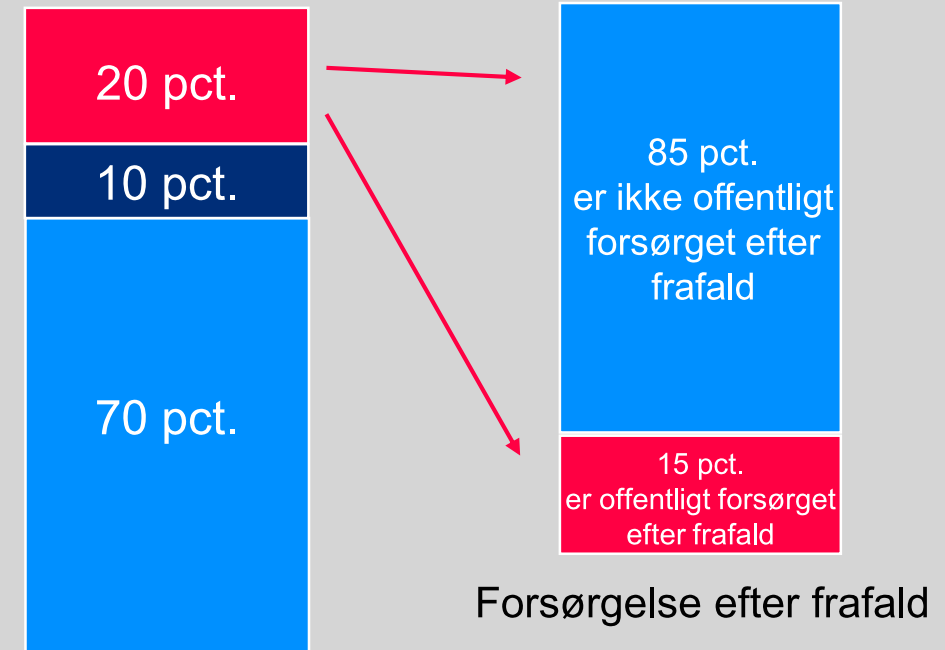
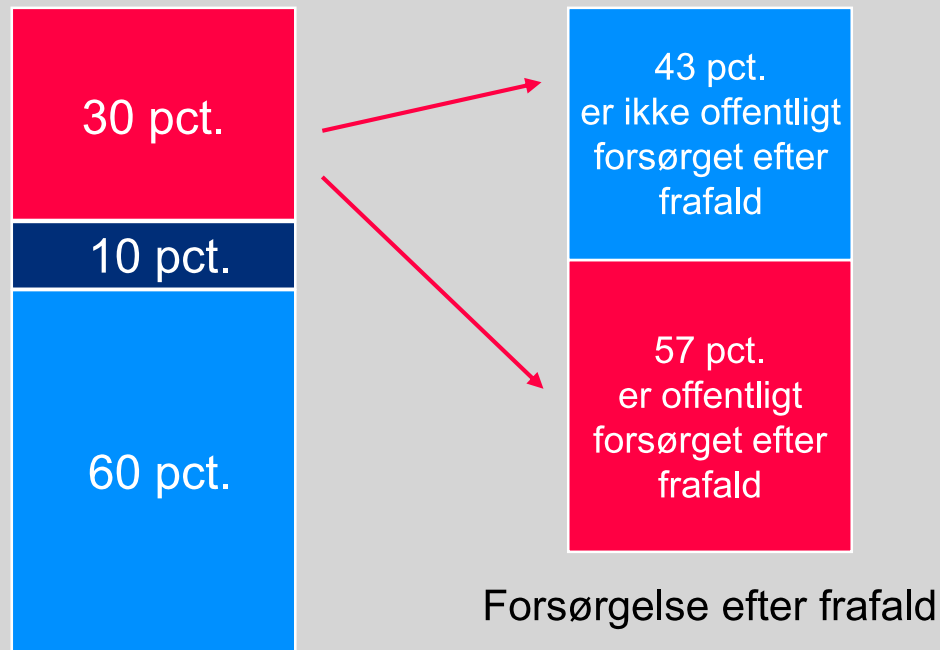
Elever, der er startet direkte på grundforløb 2



Elever, der har gået på grundforløb 1 før grundforløb 2



# Forsørgelse før forløbsstart har stor betydning for gennemførelse



Forløb taget af elever, der kommer fra offentlig forsørgelse

Alle andre forløb



## DA's løsningsforslag

- ❖ Investér i kvalitet – så flere starter og gennemfører en erhvervsuddannelse
- ❖ Styrk fagligt og socialt miljø
- ❖ Bedre adgang til skolehjem (boliger)
- ❖ Bedre adgang til GF+
- ❖ Bedre dialog og samarbejde mellem skole og virksomhed, bl.a. karakterer, fravær, udfordringer, SPS
- ❖ Samle uddannelsernes hovedforløb på færre skoler

## DEG's løsningsforslag

- ❖ Investér i kvalitet – så flere starter og gennemfører en erhvervsuddannelse
- ❖ Styrk fagligt og socialt miljø
- ❖ Bedre adgang til skolehjem (boliger)
- ❖ Bedre adgang til GF+
- ❖ Bedre dialog og samarbejde mellem skole og virksomhed, bl.a. karakterer, fravær, udfordringer, SPS
- ❖ Mere data om eleverne ved uddannelsesstart
- ❖ SPS-justeringer



FOLKETINGET

# Åben høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Lærlingeoprøret

**Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg**  
10. maj 2023, Landstingssalen på Christiansborg



FOLKETINGET

# Debat mellem

**Anna Lynge Schmidt**, kontorelev

**Rasmus Kemp**, smedelærling

**Barbara Juul Hansen**, kokkelev

**Anne Fløe**, seniorkonsulent ved Tænketanken DEA

# KVALITET I ERHVERVSUDDANNELSERNE

Anne Fløe, fagchef, Tænketanken DEA



DEFA





**Mangel på faglærte rammer**  
**Esben: - Jeg kunne godt bruge**  
**en kollega**

Opinion

**Debat: Manglen på faglærte er en fælles**  
**udfordring**

**Manglen på faglærte bliver værre, og**



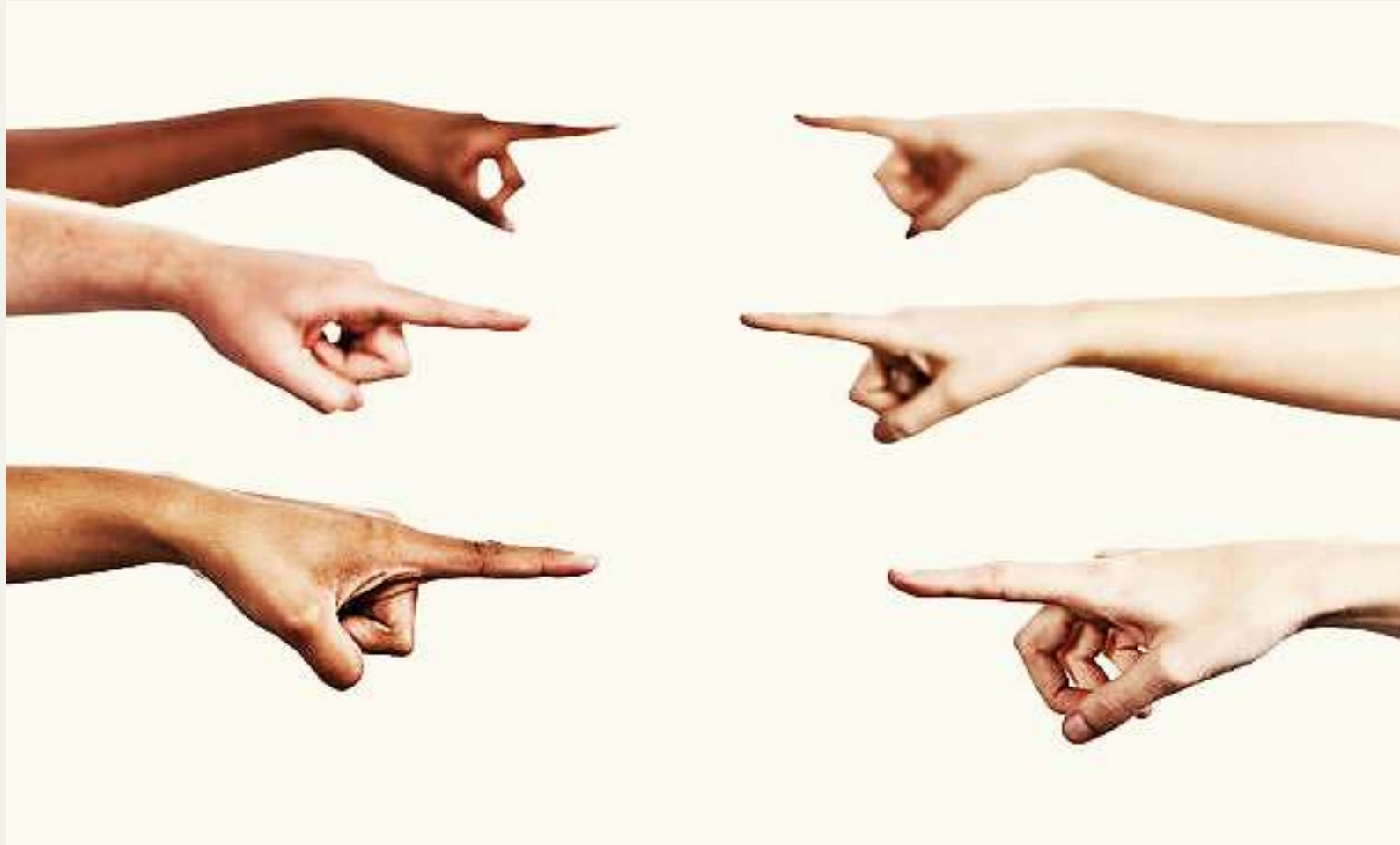
**UBALANCER PÅ ARBEJDSMARKEDET**

**Fremskrivning: Danmark mangler**  
**99.000 faglærte i 2030**

En fremskrivning af ubalancen på arbejdsmarkedet i Danmark i 2030.

**2030: Mangel på faglærte, men for**  
**mange med lange uddannelser**

---





## ELEVENS KOMPETENCER

- Fagkompetencer
- Professionel dannelse
- Fagidentitet
- Læse, skrive og regne
- Livslang læring
- Almen dannelse

## LÆREFORMER OG LÆRESTEDER

- Underviserne
- Faciliteter
- Kvalitet af praktik
- Fagligt og socialt miljø
- Struktur og indhold
- Praksislæring og brugbarhed
- Sammenhæng mellem skole og praktik
- Prove og vurdering af elever

## DE MANGE AKTØRER

- △ De faglige udvalg
- △ Lokale uddannelsesudvalg
- △ Bestyrelse
- △ Skoleledelse

## EKSTERNE RAMMER

- Økonomi
- Lovgivning
- Fortællingen om erhvervsuddannelser
- Elevernes forudsætninger



FOLKETINGET

# Åben høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Lærlingeoprøret

**Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg**  
10. maj 2023, Landsstingsalen på Christiansborg



FOLKETINGET

# Fællesoplæg fra Social- og Sundhedsskolen Fredericia – Vejle – Horsens ved

**Jacob Bro**, direktør

**Helle Mølgaard Nielsen**, rekrutteringskonsulent

**Gry Damm Sandholdt**, elev



Social- og  
Sundhedsskolen  
Fredericia-  
Vejle-Horsens

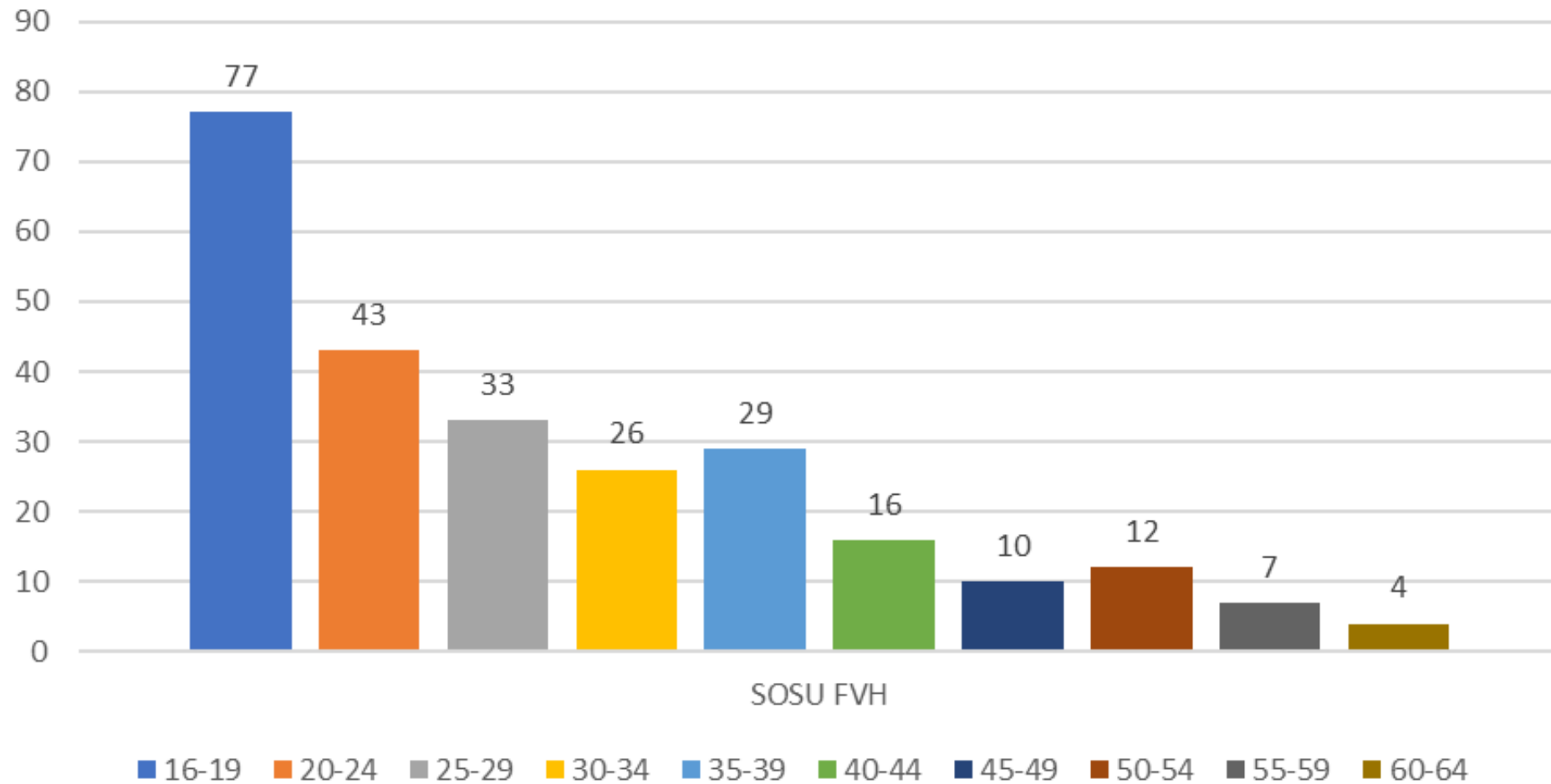
Vi *gør* Læring!



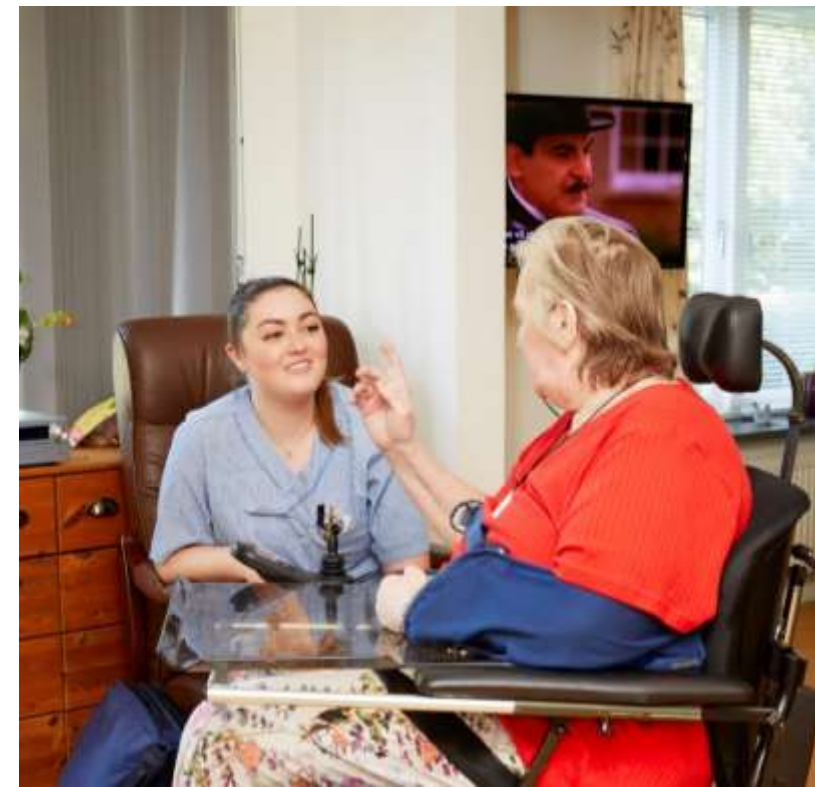


Hvem er vores elever?

## GF2-optag fordelt aldersvis







Øget gennemførelse – mange forskellige løsninger



# Frafald – mange årsager



Øget rekruttering



Ung i velfærd #stoltsosu

# Vores anbefalinger

*”Vi skal have uddannelserne  
til at passe til eleverne  
og ikke eleverne til at passe  
til uddannelserne”*



FOLKETINGET

# Åben høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Lærlingeoprøret

**Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg**  
10. maj 2023, Landstingssalen på Christiansborg



FOLKETINGET

# Jakob Trane Ibsen

## Chefanalytiker i VIVE

# Fastholdelse af sårbare SOSU-elever

Jakob Trane Ibsen  
Chefanalytiker, VIVE







Rammer for  
uddannelsen



Organisering  
af skole og  
praktik



Støtte til de  
enkelte  
elever



# Rammer for uddannelsen

Rammer og vilkår omkring optag, sprogfærdigheder og faglige krav.



# Rammer: Optag

- > Næsten alle ansøgere bliver optaget på uddannelserne. Det skaber vanskeligheder for studiemiljøet.
- > Det brede optag kan gøre det sværere at fastholde de enkelte elever.



# Rammer: Sprogundervisning

- > Der er behov for at styrke sprogfærdighederne hos elever med dansk som andetsprog, **inden de begynder på uddannelserne.**
- > Et eksempel er den **'finske model'**, hvor sprogskole og erhvervsskole er knyttet tættere sammen, så der også undervises på fagsprog.
- > Der er gode erfaringer med tiltag, der er rettet mod en bred gruppe i at lære **"SOSU-dansk"**, og tiltag rettet mod den enkelte elev i form af en **mentor**
- > Flere kommuner arbejder i samme spor med kortere **'førSOSU'-forløb.**



# Rammer: Sammensat gruppe

- Elever er en sammensat gruppe med mange **sårbare elever**, mange **elever med dansk som andetsprog**, men også med mere ressourcestærke i meget **forskellige aldersgrupper**.
- Indikationer på, at **frafaldet er højest hos de yngre under 25 år** (kommende VIVE-rapport)
- Det kan give mening at lave **forskellige forløb** for forskellige grupper af elever
- Afvejning af, **hvor flyvefærdige eleverne skal være** med uddannelsen



# Organisering af skole og praktik

Elever oplever mange skift mellem skole og forskellige praktiksteder.

Særligt for sårbare elever bliver det vanskeligt at få trygge relationer.



# Organisering: Flexibilitet for den enkelte

- Flexibilitet i forhold til at **forlænge praktik**, gennemføre **praktik på særlige vilkår** eller **fravælge praktiksteder**, der kan være vanskelige at gennemføre for den enkelte.
- Flexibilitet kan være **administrativt krævende**.



# Organisering: Kobling mellem skole og praktik

- Gode erfaringer med **besøgspraktik**: Underviser kommer ud på praktiksted, og praktikvejleder deltager i undervisning på skolen.
- Underviserbesøg på praktiksteder skal nok prioriteres primært til **sårbare elever**, da det er meget ressourcekrævende.





# Organisering: Vejlederfunktionen

- **Konsolidering** eller **styrkelse** af praktikvejlederfunktionen.
- Et passende **antal** elever at vejlede - svært at fastholde, hvis enheden ikke har nok personale.
- Løbende **kompetenceudvikling** af vejlederne, særligt i redskaber til at vejlede sårbare elever.
- Overvejelser omkring **stedplacering af funktionen** i forhold til at fokusere på vejlederrollen og at have dag-til-dag-møde med eleven



# Organisering: Eksperiment med primær indgang

- > Eksperimenter med at lægge en større del af uddannelsesopgaven på **et enkelt praktiksted**, så eleven først og fremmest er ansat et sted.
- > Styrket **faglig identitet** og **praksisfællesskab** for nogen
- > Kan fx være gavnligt for elever, som har et **klart billede af**, hvor de gerne vil arbejde.



# Støtte til de enkelte elever

En del indsatser ser ud til at have en god virkning.

Nogle elever har dog så omfattende behov, at de ligger uden for uddannelsernes felt.



# Støtte: Mentorindsatser

- > Der er behov for, at mentorindsatser er **fleksible** og **brede**.
- > Mentor bør kunne have opmærksomhed på flere elever og variere omfanget af støtte efter elevgruppens behov.
- > Der er potentiale i at give mere **håndholdt indsats**, der ligner den, som ungegruppen under 20 år har fået.



# Støtte: Grupper elever imellem

- > Hvis der mangler ressourcer, kan det gavne eleverne, at der bliver dannet grupper, hvor de kan støtte hinanden
- > Det kan både være i forbindelse med løsning af opgaver på skolen. Og det kan være særligt vigtigt i forbindelse med praktikchok, fx i form af supervisionsgrupper mellem elever.



# Støtte: Større støttebehov, og behov for samarbejder

- Nogle elever har så omfattende behov, at de ligger uden for uddannelsernes felt.
- Det drejer sig fx om at formidle kontakt til misbrugsbehandling, krisecentre eller andet.
- Bedre og mere konkret kendskab til tilbuddene og de mennesker, der sidder i dem, kan styrke de professionelle i at vise eleverne videre.
- Generelt væsentligt med tætte samarbejder fx mellem KUI og SOSU-skoler.





Rammer for  
uddannelsen



Organisering  
af skole og  
praktik



Støtte til de  
enkelte  
elever



**Tak for  
opmærksomheden**







FOLKETINGET

# Åben høring om erhvervsuddannelserne med afsæt i Lærlingeoprøret

**Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg**  
10. maj 2023, Landstingssalen på Christiansborg